

Protokół

27. posiedzenia, 2. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 28. listopada 1890.

Początek o godzinie 8. minut 20 wieczór.

Przewodniczący Marszałek krajowy J. O. Eustachy książe Sanguszko.

Sekretarze pp. Stanisław Jędrzejowicz, Dr. Włodzimierz Kozłowski, Konstanty Teliszewski.

Obecnym posłów 132.

Ze strony c. k. Rządu J. E. c. k. Namiestnik Kazimierz hr. Badeni i c. k. Radaea dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstataje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Członek Wydziału krajowego p. Wereszezyński odpowiada na interpelację p. Potoczka i towarzyszy w sprawie repartyeyi datków konkurencyjnych na regulację Nowego Brnia, w brzmieniu następującem:

Odpowiedź

Wydziału krajowego na interpelację posła Potoczka i towarzyszy w sprawie rozkładu datków konkurencyjnych do regulacyi Nowego Brnia z dopływami.

Wysoki Sejmie:

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 18. Listopada r. b. wniósł poseł Potoczek z towarzyszymi interpelację do Wydziału krajowego w sprawie rozkładu datków konkurencyjnych do regulacyi Nowego Brnia z dopływami z następującymi zapytaniami:

1) dlaczego Wydział krajowy nie wykonuje należytej kontroli;

2) czy wiadomem jest Wydziałowi krajowemu, że spółka datki konkurencyjne rozdzieliła z widocznem pokrzywdzeniem gmin i członków gmin wiejskich;

3) czy Wydział krajowy spowoduje spółkę do uskutecznienia innej, ponownej a sprawiedliwej repartyeyi datków konkurencyjnych.

Na powyższą interpelację Wydział krajowy ma zaszczyt odpowiedzieć, co następuje:

Przedewszystkiem zaznacza Wydział krajowy, że rozkład datków konkurencyjnych w okręgu spółki, oznaczonym przez władze polityczne, należy w myśl przepisów krajowej ustawy wodnej, tudzież statutu, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo, do własnego zakresu działania Wydziału spółki, a do załatwiania rekursów przeciw wymiarowi tych datków powołane są właściwe władze polityczne, tak iż na tok spraw, który dał powód posłowi Potoczkowi do wniesienia interpelacyi, Wydział krajowy nie ma żadnego wpływu.

Nadzór zatem nad czynnościami spółki, jaki wykonywał dotychczas Wydział krajowy w myśl §. 6. ustawy z dnia 13. Maja 1885 Dz. ust. kr. Nr. 34 o regulacyi Nowego Brnia za pośrednictwem swych delegatów, rozciąga się na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa i ma na celu obok przestrzegania przez Wydział

spółki obowiązujących przepisów ustawy i statutu tylko prawidłowe i oszczędne prowadzenie budowy.

Co do podniesionych w interpelacji zarzutów przeciw rzekomemu niesprawiedliwemu rozdziałowi datków konkurencyjnych z pokrzywdzeniem gmin i członków gmin wiejskich, oświadcza Wydział krajowy na podstawie wyjaśnień otrzymanych od Wydziału spółki, że datki konkurencyjne rozliczone zostały w myśl §. 5. statutu spółki całkiem równomiernie tak na grunta i budynki dworskie, jak i na włościańskie, a to według stopnia narażenia tych nieruchomości na zabagnienie i wylew i według wartości tych nieruchomości, która obliczoną została przy gruntach według czystego dochodu katastralnego, przy budynkach, zaś według szacunku przeprowadzonego przez znawcę rządowego przy udziale taksatorów miejscowych, obranych z pośród samych włościan. W obec tego stanu rzeczy nie może być weale mowy o rozmyślnem pokrzywdzeniu włościan przy rozkładzie datków konkurencyjnych, a jeżeli z należących do okręgu konkurencyjnego 43 gmin w przytoczonych w interpelacji 8 gminach przeciętny datek z morga wypada większy przy posiadłościach włościańskich, aniżeli przy dworskich, to różnica ta tłumaczy się dwiema okolicznościami:

1) iż jakoś gruntów i kultury, tudzież czysty dochód katastralny nie są te same na posiadłościach włościańskich i dworskich, zwłaszcza że do okręgu konkurencyjnego wcielono także lasy dworskie, których czysty dochód katastralny jest znacznie niższy od ról i łąk, jakie włościanie przeważnie posiadają;

2) iż na gruntach gminnych znajduje się daleko więcej budynków, od których ma być opłacanym datek konkurencyjny, aniżeli na obszarach dworskich. Oszacowanie zatem choćby i nader umiarkowane budynków należących do konkurencyi, musiało głównie wpłynąć na podwyższenie przeciętnego datku konkurencyjnego z morga gruntów gminnych. Wydział krajowy nadmienia zaś przy tem, że właśnie z tego powodu Wydział spółki z własnej inicjatywy na posiedzeniu z dnia 21. Października r. b. zniżył wymiar datków konkurencyjnych od budynków o całą połowę, tak iż strony interesowane opłacać będą:

w I. klasie zalewu zamiast 12·5%, tylko 6·25% wartości;

w II. klasie zalewu zamiast 7·5%, tylko 3·75% wartości;

w III. klasie zalewu zamiast 3·75%, tylko 1·875% wartości;

w IV. klasie zalewu zamiast 1·59%, tylko 0·795% wartości;

włościanin zatem od budynku przedstawiającego n. p. wartość 300 zł. w. a. uiścić ma zamiast pierwotnie nałożonego datku 36 zł. 75 ct., obecnie 18 zł. 37½ ct.; datek ten nadto może być wpłaconym do kasy spółki w kilkunastu drobnych ratach rocznych, jeśli członkowie spółki zechcą korzystać z pożyczki mającej się zaciągnąć z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych.

Mimo tego zniżenia datków konkurencyjnych od budynków i mimo że ta sprawa do kompetencji naszej nie należy, Wydział krajowy jednak wglądnie w ostateczny rozkład tych datków i jeżeli się przekona o jakiej nieprawidłowości, dołoży starań u Wydziału spółki i c. k. Rządu, aby ta nieprawidłowość została uchyloną.

W końcu Wydział krajowy nie może pominąć jednego z motywów zawartych w interpelacji, wedle którego członkowie spółki, rzekomo nie są reprezentowani w Wydziale spółki, a tem samem nie mają możności swoich interesów bronić.

Wedle postanowienia §. 10 statutu spółki odbywa się wybór 8 członków Wydziału spółki w dwóch grupach, mianowicie zastępcy obszarów dworskich wybierają w jednej grupie czterech członków Wydziału spółki i czterech zastępców; naczelnicy zaś gmin w drugiej grupie również czterech członków Wydziału i czterech zastępców. W obec tego postanowienia więc zarzut powyższy okazuje się zupełnie bezpodstawnym.

Za zgodą Izby, Marszałek udziela głosu p. Rosenstockowi do uzasadnienia wniosku jego w przedmiocie wyjednania wolnego dowozu bydła galicyjskiego na targi niemieckie, jakoteż w przedmiocie założenia w Krakowie centralnej targowicy na bydło i nierogaciznę — który to punkt z porządku dziennego usuniętym został na porannem posiedzeniu, z powodu nieobecności wnioskodawcy.

Przemawia p. Rosenstock w uzasadnieniu swego wniosku i wnosi odesłanie takowego do komisji administracyjnej, z poleceniem ustnego zdania sprawy na najbliższem posiedzeniu.

P. Goldman wnosi odesłanie wniosku p. Rosenstocka do Wydziału krajowego, z poleceniem zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

P. Rosenstock sprzeciwia się wnioskowi p. Goldmana.

P. Kozłowski Włodzimierz popiera wniosek p. Rosenstocka.

Przemawia p. hr. Koziebrodzki Szczęsny.

P. Goldman cofa swój wniosek.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem p. Rosenstocka.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z wniosku posła Zolla w przedmiocie zmiany §. 9. ustawy konkurencyjnej z dnia 15. Sierpnia 1866 (Dz. ust. kr. Nr. 28).

Sprawozdawca poseł Szczęsny Koziebrodzki uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z ordynaryatami biskupimi zbadał, jak dalece pożądana jest zmiana §. 9. ustawy konkurencyjnej z dnia 15. Sierpnia 1866 (Dz. u. kr. Nr. 28.) w tym kierunku, aby parafianie, posiadający i utrzymujący kościoły filialne, uwolnieni byli od obowiązku konkurowania do wydatków na kościoły i budynki parafialne (tak zwane matryczne) i odpowiedni wniosek przedłożył na najbliższej sesji sejmowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Bendiuchy ze związku gminy Poturzyca w powiecie sokalskim i utworzenia zeń samoistnej gminy.

Sprawozdawca poseł Mikołaj Torosiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu przysiółka Bendiuchy ze

związku gminy Poturzyca w powiecie sokalskim i utworzeniu zeń samoistnej gminy administracyjnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Bendiuchy w powiecie sokalskim wyłączony zostaje ze związku gminy Poturzyca i stanowić ma odtąd samoistną gminę administracyjną.

Art. II.

W trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy rozwiązana ma być Rada gminna w Poturzyca i przeprowadzone wybory do Rad gminnych w Poturzyca i Bendiuchach.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Włodzimierz Kozłowski wnosi przyjęcie całego projektu ustawy „en bloc“.

Izba zgadza się na ten wniosek i w głosowaniu „en bloc“ uchwała cały projekt ustawy. Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Podliski ze związku gminy Podliski i przyłączenia go do związku gminy Wiszenka w powiecie Mościskim.

Sprawozdawca poseł Mikołaj Torosiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by uzupełnił dochodzenie w myśl przytoczonych uwag i Sejmowi na najbliższej sesji przedłożył sprawozdanie.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie

wydzielenia przysiółka Raty ze związku gminy Rawa i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca poseł Mikołaj Torosiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu przysiółka Rata ze związku gminy Rawy w powiecie rawskim i utworzeniu zeń osobnej gminy administracyjnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Rata w powiecie rawskim, stanowiący osobną gminę katastralną, zostaje wyłączony ze związku gminy Rawy tegoż powiatu, i stanowić ma w granicach gminy katastralnej, samoistną gminę administracyjną.

Art. II.

W trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych, ma być rozwiązana Rada gminna w Rawie i przeprowadzone wybory, celem ukonstytuowania nowych Rad gminnych w Rawie i w Racie.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Włodzimierz Kozłowski wnosi przyjęcie całego projektu ustawy „en bloc“.

Izba zgadza się na ten wniosek i w głosowaniu „en bloc“ uchwała cały projekt ustawy. Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Cuculina ze związku gminy Siemakowce i utworzenia z tej osady samoistnej gminy.

Sprawozdawca poseł Teliszewski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 29. Sierpnia 1890 l. 18.031 w przedmiocie wyłączenia osady Cuculin ze związku gminy Siemakowce i utworzenia z niej odrębnej gminy złożone, przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Nad petycją mieszkańców Osady Cuculin w dniu 24. Marca 1885 do Wysokiego Sejmu wniesioną, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie ustęp 1. i ustęp 2. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie petycji osad Trościanka, Pilip i Wołowej o wydzielenie ich ze związku gminy Pererów, powiatu kołomyjskiego i o utworzenie z nich samoistnej gminy.

Sprawozdawca poseł Teliszewski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wyłączeniu osad Trościanki, Pilip i Wołowej ze związku gminy Pererowa w powiecie kołomyjskim i utworzenia z nich samoistnej gminy Trościanki.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Osada Trościanka, Pilipy i Wołowa wyłączają się w ich dotychczasowych granicach po rzekę Prut ze związku gminy Pererowa, powiatu kołomyjskiego i stanowić mają odtąd samoistną gminę Trościanka.

Art. II.

Do chwili prawomocnego ukonstytuowania się nowych Reprezentacyj gminnych w gminach Pererów i Trościanka, pozostaje dotychczasowa wspólna reprezentacja gminna w urzędowaniu,

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Włodzimierz Kozłowski wnosi przyjęcie całego projektu ustawy „en bloc“.

Izba zgadza się na ten wniosek i w głosowaniu „en bloc“ uchwała cały projekt ustawy. Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, Izba uchwała cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia przysiółka Konstancyi, w powiecie borszczowskim, ze związku gminy Jezierzan i utworzenia z niego samoistnej gminy. Sprawozdawca poseł Bronisław Horodyski.

W zastępstwie sprawozdawcy poseł Teliszewski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący projekt ustawy :

Ustawa

z dnia o wyłączeniu przysiółka Konstancyi w powiecie borszczowskim ze związku gminy Jezierzany tegoż powiatu i utworzeniu z niego samodzielnej gminy administracyjnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Przysiółek Konstancya w powiecie borszczowskim zostaje wyłączonym ze związku gminy Jezierzany tegoż powiatu i stanowić ma odtąd samoistną gminę administracyjną.

Art. II.

Granica między gminami Jezierzany i Konstancyą ma biedz jak następuje :

Od kopca granicznego Nr. 5 pomiędzy gruntami Konstancyi, Jezierzan i Łanowiec położonego (a to we wschodnim końcu parceli 1865, należące do Konstancyi, a w południowym kącie par-

celi 2.352) prowadzi granica w prostej linii od wschodu ku zachodowi pomiędzy parcelami a) 1865 od strony Konstancyi a 2.352 od strony Jezierzan, b) pomiędzy parcelami 1.922 od Konstancyi a 2.353 od Jezierzan, c) pomiędzy parcelami 1.923/1 od Konstancyi a 2.354 od Jezierzan, d) pomiędzy parcelami 2.139/2 od Konstancyi a 2.355 od Jezierzan, e) pomiędzy parcelami 2.140 od Konstancyi a 2.356 od Jezierzan, f) pomiędzy parcelami 2.227/2 od Konstancyi a 2.357 od Jezierzan, g) pomiędzy parcelami 2.229, 2.228 od Konstancyi a 701, 702 od Jezierzan, h) pomiędzy parcelami 2.426, 2.299, 2.425 od Konstancyi a 703/1, 705/1, 707/1 od Jezierzan ku zachodowi aż do kopca granicznego Nr. 6. położonego między gruntami Konstancyi, Jezierzan i Głębozca.

Art. III.

W trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy rozwiązana ma być Rada gminna w Jezierzanach i przeprowadzone nowe wybory do Rad gminnych w Jezierzanach i Konstancyi.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Włodzimierz Kozłowski wnosi przyjęcie całego projektu ustawy „en bloc“.

Izba zgadza się na ten wniosek i w głosowaniu „en bloc“ uchwała cały projekt ustawy. Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, Izba uchwała cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gminnej o projekcie ustawy gminnej dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. Marca 1889 l. 24 Dz. ust. kr. i dla miasteczek, sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 20. Października 1890 do l. 43.647 przedłożonym.

Sprawozdawca poseł Fruchtman uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski komisji :

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę gminną dla miast nieobjętych ustawą

z dnia 13. Marca 1889 Nr. 24 dz. p. p. i dla miasteczek;

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na przyszłej sesji sejmowej przedłożył projekt do ustawy zmieniającej tok instancyi w sprawach przez naczelnika gminy we własnym zakresie działania załatwianych, poszczególnymi ustawami objętych.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na przyszłej sesji sejmowej przedłożył projekt ordynacyi wyborczej dla miast i miasteczek, dla których nowa ustawa gminna wydaną zostaje.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu ponownie, aby zbadał, jakie zmiany poczynić by należało w postanowieniach krajowego ustawodawstwa gminnego co do sposobu zawiadywania specjalnymi sprawami ludności chrześcijańskiej i ludności izraelskiej, i aby porozumiawszy się w tym przedmiocie z c. k. Rządem, na następnej sesji sejmowej wnioski swoje Sejmowi przedłożył.

Następnie sprawozdawca prostuje omyłki druku zawarte w projekcie ustawy, a mianowicie: W artykule I. B. opuścić należy miejscowości: „Fredropol, Firlejów, Jedlicze, Kudryńce, Kamionka wielka, Mosty małe, Tyrawa wołoska, Zbyszyce, Zarudce“. W §. 6. alinea 3. trzeba wykreślić wyraz „miejskim“. W §. 12. przy końcu alinei piątej po wyrazie „wykluczonym“, opuszczono słowo „lub“. W §. 20. lit. b. po wyrazach: b) urzędnikom i służom c. k. Dworu, Państwa, kraju, opuszczono słowo „powiatów“. W §. 24. w wierszu pierwszym, ostatnie słowo ma być „gminy“, zamiast „gminnych“, a w trzeciej alinei tego paragrafu ma być „zwierzchnią“, zamiast zwierzchniczą“. W §. 25. lit. r. po słowach „obywatelstwa miejskiego“, należy dodać wyrazy: „tudzież obywatelstwa“, a łącznik „i“ wykreślić, a przy końcu tej alinei wyraz „miejskiego“, ma być wykreślony. W §. 29. na końcu, w ostatnich dwóch zdaniach powtarzający się wyraz „sam“, należy wykreślić. W §. 85. lit. a) po słowach „zakładów krajowych“, należy dodać słowo „powiatowych“. W §. 88. al. 2. słowo „wydzierzawione“ należy wykreślić. W §. 91. w pierwszej alinei opuścić należy słowo „tęże“, a w alinei drugiej ma być zamiast „ich“ słowo „jej“. W §. 98. alinei pierwszej należy wykreślić cyfrę „69“.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad wnioskami komisji.

Przemawia p. Korol.

Przemawia sprawozdawca.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Kozłowski Włodzimierz wnosi, ażeby nad tymi paragrafami, co do których nie będą zgłoszone poprawki, głosowano „en bloc“.

Poprawki zgłaszają:

P. Korol do §§. 10., 12., 13., 15., 25., 27., 41., 45., 54., 101. i 108.

P. Władysław hr. Koziembrodzki do §. 36.

Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak do Artykułu I. B) ustawy wprowadzającej.

P. Żardecki do Artykułu I. B) ustawy wprowadzającej.

Marszałek oznajmia, iż prócz powyższych poprawek, zastrzegł sobie p. c. k. Komisarz rządowy głos do §§. 19., 20., 27., 54. i 63.

Marszałek przemawia pod względem formalnym co do sposobu głosowania nad tymi paragrafami, co do których nie będą zgłoszone poprawki.

Następnie Izba na wniosek Marszałka zgadza się na odczytywanie przez sprawozdawcę tylko tych paragrafów, do których zgłoszone są poprawki. Inne paragrafy Marszałek za zgodą Izby poddawać będzie pod głosowanie bez poprzedniego odczytywania takowych przez sprawozdawcę.

Marszałek poddaje pod głosowanie Dział I. §. 1. do włącznie §. 9. w brzmieniu następującem:

DZIAŁ I.

O gminie w ogólności.

§. 1.

Każde miasto i każde miasteczko niniejszej ustawie podlegające, stanowi w dotychczasowych granicach swoich osobną gminę miejską lub małomiejską.

Zmiana granic.

§. 2.

Granice gminy zmienione być mogą tylko za uchwałą Rady gminnej.

Uchwała taka do swej ważności wymaga potwierdzenia Rady powiatowej, które może być udzielone tylko za poprzedniem oświadczeniem

politycznej władzy krajowej, że przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

DZIAŁ II.

O członkach gminy.

Członkowie gminy i obcy.

§. 3.

Członkowie gminy są:

a) Przynależni do gminy t. j. osoby mające w gminie prawo przynależności;

b) Uczestnicy t. j. osoby nie mające w gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywanego, albo od dochodu bezpośredni podatki w gminie opłacają.

Pod tymi warunkami należą do uczestników gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje.

Wszystkie inne osoby w gminie są obcemi.

Przynależność do gminy.

§. 4.

Stosunki przynależności do gminy określone są ustawą z dnia 3. Grudnia 1863 l. 105 Dz. p. p.

Za nadanie prawa przynależności do gminy może gmina pobierać opłatę nie przewyższającą sumy 30 zł.

Obywatele.

§. 5.

Obywatelami są ci, którym gmina prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo tylko przynależnym do gminy nadawanem być może.

Za nadanie obywatelstwa może gmina pobierać opłatę.

Gminy mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom będącym obywatelami państwa austriackiego.

Prawa i obowiązki członków gminy.

§. 6.

Członkom gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział podług postanowień niniejszej ustawy w prawach i korzyściach, jako też w obowiązkach i ciężarach gminy.

Przynależni do gminy mają nadto w razie zubożenia i niezdolności do pracy prawo do wsparcia, stosownie do ustawy z dnia 3. Grudnia 1863 l. 105 Dz. p. p.

Obywatelom zastrzega się prawo do udziału w fundacjach i zakładach osobno dla nich utworzonych.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawa uczestników gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

Prawo pobytu w gminie.

§. 7.

Obcym, którzy przynależność swoją do pewnej gminy wykażą, lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu przynależności, nie może gmina wzbronąć pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Jeżeli obcy rozporządzeniem gminy w tym względzie czuje się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej.

Utrzymanie prywatnych stosunków prawnych.

§. 8.

Niniejsza ustawa nie narusza prywatnych stosunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź członkowi gminy, bądź też częściom gminy lub całym klasom mieszkańców.

DZIAŁ III.

O reprezentacji gminnej.

§. 9.

Gminę reprezentuje we wszystkich jej sprawach Rada gminna.

Rada zawiaduje sprawami gminy przez Zwierzchność gminną.

Izba uchwała §§. 1. do włącznie §. 9. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

A. Rada gminna.

Skład Rady gminnej.

§. 10.

Rada gminna składa się w miastach z radnych wybranych przez członków gminy czynne

prawo wyboru mających, w miasteczkach z radnych wybranych przez członków czynne prawo wyboru mających, a nadto z członków bez wyboru do niej wchodzących. (§. 12).

W gminach, w których liczba członków do wyboru Rady gminnej uprawnionych nie przenosi 400, wybranych będzie 18 radnych, w gminach zaś liczących:

401—600 wyborców	.	24
601—1.000	"	30
a nad 1.000	"	36

radnych.

Do zastępowania radnych ubytych, lub nie mogących brać udziału w czynnościach rady, wybrani będą zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby radnych.

Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru, obieralności i postępowaniu przy wyborach, zawiera ordynacya wyborcza dla gmin.

Przemawia p. Korol i wnosi następującą poprawkę do tego paragrafu:

Alinea pierwsza §. 10. ma brzmieć:

„Rada gminna składa się z radnych, wybranych przez członków gminy, czynne prawo wyboru mających.“

Następnie wnosi p. Korol zamieszczenie w alinei trzeciej §. 10. po wyrazach „wybrani będą“ wyrazu: „równocześnie“.

Izba popiera te poprawki.

Przemawia sprawozdawca.

Przemawia p. Korol.

Przemawia sprawozdawca powtórnie.

Izba w głosowaniu uchwała pierwszą alinę §. 10. zgodnie z wnioskiem komisji, a odrzuca poprawkę p. Korola. Alinę drugą §. 10. uchwała Izba zgodnie z wnioskiem komisji.

Następnie uchwała Izba trzecią alinę §. 10. zgodnie z wnioskiem komisji i przyjmuje proponowany przez p. Korola dodatek. Alinę czwartą uchwała Izba zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek poddaje pod głosowanie §. 11. w brzmieniu następującem:

§. 11.

Wstępując do Rady składają radni i zastępcy do rąk naczelnika gminy przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

Izba w głosowaniu uchwała §. 11. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta §. 12.:

Radni bez wyboru.

§. 12.

Każdy członek gminy miasteczka, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich w gminie do opłaty przypisanych, niemniej każdy posiadacz wcielonej do gminy miasteczka posiadłości tabularnej, osobne ciało hipoteczne stanowiącej, od której roczna należność w podatkach rządowych realnych, t. j. domowym i gruntowym najmniej kwotę 25 zł. wynosi, ma prawo nawet bez wyboru być członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem państwa austriackiego i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność wykluczająca lub wyłączająca, wskazana w ordynacyi wyborczej dla gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności wykonywa to prawo jej prawny zastępca, lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą, wszystkie zaś inne osoby mające to prawo, mogą je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego z pośród siebie, lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować, kto nie jest obywatelem państwa austriackiego, nie używa własnowolności, lub w myśl ordynacyi wyborczej dla gmin od prawa wybierania i obieralności do Rady gminnej jest wykluczonym lub wyłączonym.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępować.

Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

Radni bez wyboru nie będą wliczani do liczby radnych w §. 10. ustanowionej.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór albo korzystać z prawa przysługującego mu podług niniejszego paragrafu.

Przemawia p. Korol i wnosi opuszczenie w alinei pierwszej §. 12. ustępu poczynającego się

od słów „niemniej każdy posiadacz“, aż do wyrazów: „25 zł. wynosi.“

Przemawia p. Skałkowski i popiera poprawkę p. Korola.

Przemawia p. Korol.

Przemawia sprawozdawca i godzi się imieniem własnym na poprawkę p. Korola.

Izba w głosowaniu uchwała §. 12. zgodnie z wnioskiem komisji z opuszczeniem ustępu w myśl wniosku p. Korola.

Sprawozdawca czyta §. 13.:

Peryod wyborczy.

§. 13.

Radni i zastępcy wybierani będą na lat 6. Ustupujący radni i zastępcy urzędować będą aż do ukonstytuowania się nowej reprezentacji gminnej. Ustupujący radni i zastępcy mogą by ponownie wybrani.

Przemawia p. Korol i wnosi następującą poprawkę w miejsce §. 13.:

Wysoki Sejm raczy uchwalić §. 13. w następującem brzmieniu:

§. 13.

Radni i zastępcy wybierani będą na lat 6. Co trzy lata jednak ustępuje połowa radnych i zastępców z każdego koła wyborczego, a w miejsce ustępujących wybrani będą nowi radni i zastępcy.

Po upływie trzech lat od pierwszego wyboru dokonanego po wejściu w życie niniejszej ustawy, tudzież po upływie trzech lat od wyboru przeprowadzonego w skutek rozwiązania Rady, losowanie oznaczy tych radnych i zastępców, którzy mają ustąpić.

Naczelnik gminy losowaniu nie podlega.

Na przyszłość zaś ustępować będą ci radni, i zastępcy, którzy już przez lat 6 ten urząd sprawowali.

Ustupujący radni i zastępcy urzędować będą aż do przeprowadzenia nowego wyboru.

Ustupujący radni i zastępcy mogą być ponownie wybrani.

Izba popiera poprawkę powyższą.

Przemawia p. Pilat.

Przewodnictwo obejmuje Zastępcę Marszałka krajowego.

Przemawia p. Skałkowski.

Przemawia sprawozdawca i sprzeciwia się poprawce p. Korola.

Izba w głosowaniu odrzuca poprawkę p. Korola, i uchwała §. 13. zgodnie z wnioskiem komisji.

Zastępcę Marszałka poddaje pod głosowanie §. 14.

Wybór uzupełniający.

§. 14.

W miejsce radnego, ubywającego przed końcem peryodu wyborczego, powoła Rada gminna do grona swego na wniosek naczelnika gminy zastępcę z tego samego koła wyborczego, z którego radny ubył. Z pomiędzy zastępców ten będzie powołany, który przy wyborach największą ilość głosów otrzymał. W razie równości głosów rozstrzyga los. Jeżeli radny dłużej niż przez 3 miesiące nie może brać udziału w czynnościach Rady, powoła Rada gminna w sposób wyżej oznaczony zastępcę na czas, przez który ów radny w czynnościach Rady gminnej udziału brać nie może.

Gdyby jednak tylu radnych ubył, iżby liczby radnych z jednego koła wyborczego nawet przez powołanie wszystkich z tego koła zastępców uzupełnić nie można, będzie niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej rozpisany wybór uzupełniający z tegoż koła wyborczego.

Radni i zastępcy w wyborze uzupełniającym wybrani urzędować będą tylko do końca okresu wyborczego tych radnych i zastępców, w których miejsce zostali wybrani.

Izba uchwała §. 14. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta §. 15.:

B) Zwierzchność gminna.

Skład zwierzchności gminnej.

§. 15.

Zwierzchność gminna składa się z naczelnika gminy, jego zastępcy i dodanych do pomocy naczelnikowi gminy dwóch asesorów.

W razie potrzeby wolno gminie wybrać i większą liczbę asesorów, jednak nie więcej jak 5.

Naczelnik gminy otrzymuje stałe wynagrodzenie z funduszków gminy. Minimum tego wynagrodzenia oznacza Wydział krajowy dla każdej

z gmin tej ustawie podlegających, po wysłuchaniu Rad gminnych. Naczelnikowi gminy nie wolno zrzec się swego wynagrodzenia ani w całości ani częściowo.

Zastępca naczelnika pobierać będzie wynagrodzenie z funduszków gminnych, jeżeli przez czas dłuższy zastępować będzie naczelnika.

Urząd radnego i zastępcy radnego jest bezpłatny.

Wszystkim członkom Rady i Zwierzchności gminnej należy się od gminy zwrot wszystkich wydatków połączonych z ich urzędowaniem.

Przemawia p. Korol i wnosi dodanie po wyrazie „urząd“ wyrazu „asesora“, w alinei piątej tego paragrafu.

Sprawozdawca przyjmuje tą poprawkę.

Izba w głosowaniu uchwała §. 15. zgodnie z wnioskiem komisji i przyjętą przez sprawozdawcę poprawką p. Korola.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §. 16., 17. i 18.

Wybór Zwierzchności gminnej.

§. 16.

Naczelnika gminy, jego zastępcę i asesorów wybiera Rada gminna na lat 6.

Warunki obieralności na te urzędy i sposób dokonania wyboru oznacza ordynacya wyborcza.

Wybór uzupełniający.

§. 17.

W razie opróżnienia posady naczelnika gminy, jego zastępcy lub asesora w ciągu okresu wyborczego, Rada gminna dokona w jego miejsce nowego wyboru, najdalej do dnia 14. Wybrany przy wyborze uzupełniającym naczelnik gminy, zastępca naczelnika lub asesor, urzędować będzie do końca sześciolatka swego poprzednika.

Przyrzeczenie.

§. 18.

Naczelnik gminy, jego zastępca i asesorowie winni przy objęciu urzędu w obecności delegata Wydziału powiatowego i w obec delegata Rady gminnej złożyć w ręce naczelnika politycznej władzy powiatowej lub jego delegata, w miejsce przysięgi przyrzeczenie, iż zachowają Cesa-

rzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

Izba uchwała §§. 16., 17. i 18. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta §. 19. i 20.

C. Postanowienia ogólne.

Ustąpienie z posady.

§. 19.

Za przyzwoleniem Rady gminnej może naczelnik gminy, jego zastępca lub asesor, radny, lub zastępca radnego urząd swój złożyć. Naczelnik gminy, zastępca naczelnika, asesor, radny lub zastępca radnego traci swój urząd, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralność na członka Rady lub Zwierzchności gminnej była wykluczyła, lub jeżeli się do innej gminy przesiedli.

Jeżeli naczelnik gminy, zastępca naczelnika, asesor, radny lub zastępca radnego popadnie w śledztwo sądowe z powodu zbrodni, przekroczenia lub przestępstwa z chciwości popełnionego, lub jednego z przekroczeń w §. 501, 504, 511, 512, 515 i 516 ustawy karnej wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony zostanie, wtedy nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne lub krydalne.

Jeżeli radny lub zastępca wchodzi w stosunki prawne z gminą, jako przedsiębiorca, dostawca, lub dzierżawca, nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki ten stosunek trwa i rachunki ztąd wynikłe ostatecznie załatwione nie będą.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 20.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy, winien przyjąć wybór bądź na członka Rady gminnej, lub też zastępcę, bądź na asesora.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru lub też od dalszego sprawowania urzędu służy tylko:

a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;

b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, państwa, kraju, powiatów, zakładów i funduszków publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;

e) wojskowym chociażby w czynnej służbie nie zostającym;

d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;

e) tym, którzy przez cały jeden okres wyborczy piastowali posady w Zwierzchności gminnej, jednak tylko na okres bezpośrednio następujący;

f) tym, którym ułomność fizyczna, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie nie pozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;

g) tym, którzy z powodu zwykłego zatrudnienia, corocznie, często lub przez dłuższy czas nie bywają w gminie obecni;

h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym, uszczerbku doznać mogli;

i) tym, którzy bez wyboru do Rady gminnej należą (§. 12).

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wyboru, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gminna aż do wysokości 20 zł. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do Wydziału powiatowego; kara pieniężna wpływa do kasy gminnej na fundusz ubogich.

Przemawia e. k. Komisarz rządowy.

Przemawia sprawozdawca.

Izba w głosowaniu uchwala §§. 19. i 20. zgodnie z wnioskiem komisji.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §§. 21., 22., 23. i 24.

DZIAŁ IV.

O zakresie działania gminy.

Rozdział I.

O zakresie działania gminy w ogóle.

§. 21.

Zakres działania gminy jest:

- a) własny i
- b) poruczony.

Własny zakres działania.

§. 22.

Własny zakres działania t. j. zakres, w którym gmina z zachowaniem ustaw samodzielnie zarządzać i rozporządzać może, obejmuje w ogóle

wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu gminy i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonym być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania gminy w szczególności:

a) wolny zarząd majątkiem gminnym i załatwianie spraw, odnoszących się do związku gminy;

b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;

c) staranie o zakładanie i utrzymywanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;

d) policja polowa;

e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;

f) policja zdrowia;

g) policja nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi słuźebnej;

h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;

i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy, zapobieganie żebractwu;

k) policja ogniowa, policja budownictwa, wykonywanie przepisów porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;

l) ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie przez gminę utrzymywane i na szkoły ludowe, staranie o zakładanie, uposażenie i utrzymywanie szkół ludowych, z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencji do szkół;

m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania, z gminy wybranych;

n) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Z wyższych względów państwa, mogą być pewne czynności policyi miejscowej w pojedynczych gminach, w drodze ustawy krajowej, przekazane osobnym organom rządowym.

Poruczony zakres działania.

§. 23.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy, t. j. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

Rozdział II.

O zakresie działania Rady gminnej.

§. 24.

Rada gminna jest w sprawach gminy władzą uchwalającą i nadzorującą.

Władza wykonawcza jej nie służy.

Rada gminna zastępuje gminę w wykonywaniu jej praw i obowiązków, wydaje w granicach ustawami oznaczonych imieniem gminy postanowienia obowiązujące i uchwała sposób ich wykonania. Ona jest władzą zwierzchnią gminy we wszystkich sprawach gminy, obowiązana strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

Izba w głosowaniu uchwała §§. 21., 22., 23. i 24. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy. Sprawozdawca czyta §. 25.

§. 25.

Rada gminna obraduje i uchwała o wszystkich sprawach gminy, jej majątku, dobra lub zakładów w granicach ustaw obowiązujących.

W szczególności należy do zakresu działania Rady gminnej:

- a) zmiana granic gminy (§. 2.);
- b) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy i zakładów gminnych;
- c) sprawy należące do zwyczajnego zarządu majątkiem, które Rada gminna osobną uchwałą sobie zastrzegła (§. 26.);
- d) nabywanie lub pozbywanie nieruchomości lub praw, według ustaw za nieruchomości uważanych, obciążanie majątku gminy, zaciąganie pożyczek i lokowanie kapitałów;
- e) stawianie kosztem gminy nowych budowli, przekształcanie lub znoszenie istniejących, tudzież inne przedsiębiorstwa, nakładem gminy wykonywać się mające;
- f) zaprowadzenie nowych zakładów gminnych, lub zwiniecie istniejących;
- g) zawieranie, rozwiązywanie, zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;
- h) uchwalanie budżetu rocznego, wydatków budżetem nieprzewidzianych i kredytów dodatkowych, przyzwalanie na przenoszenie uchwalonych kredytów z jednej rubryki do drugiej, uchwalanie

wszelkich zmian w budżecie, staranie się o pokrycie niedoboru, uchwalanie dodatków do podatków, opłat, prestacyj i usług i oznaczenie dziennych cen takich prestacyj i robót;

i) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;

k) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych i na odstąpienie od nich, zatwierdzanie ugód spór umarzających, ustanawianie zastępców prawnych;

l) zatwierdzanie wyników wszelkich licytacji;

m) wybór naczelnika gminy, jego zastępcy i asesorów;

n) uchwalanie etatu i płac urzędników i sług gminnych, jako też instrukcyj służbowych i statutu emerytalnego dla tychże;

o) wyznaczenie wynagrodzenia dla naczelnika gminy i jego zastępcy (§. 15.);

p) mianowanie i oddalanie urzędników i wymiar emerytury dla nich, na wniosek naczelnika gminy;

q) nadzór i kontrola nad czynnościami Zwierzchności gminnej;

r) nadawanie prawa przynależności do gminy i obywatelstwa miejskiego, tudzież obywatelstwa honorowego, ustanawianie opłat za nadawanie prawa przynależności i obywatelstwa;

s) wykonywanie służącego gminie prawa patronatu lub prezentowania, rozdawania miejsc fundacyjnych, nie uwłaczając prawom na różnicy wyznań opartym;

t) wybór mężów zaufania do jednania stron;

u) uchwalanie regulaminu dla własnych czynności;

w) udzielanie zdania swego władzom wyższym, na ich żądanie;

z) rozstrzyganie zażaleń przeciw zarządzeniom Zwierzchności gminnej.

Przemawia p. Korol i wnosi zastąpienie wyrazów w alinei z) „Zwierzchności gminnej“ wyrazami „Naczelnika gminy.“

Izba popiera tę poprawkę.

Sprawozdawca przyjmuje poprawkę posła Korola.

Izba uchwała §. 25. zgodnie z wnioskiem komisji i przyjętą przez sprawozdawcę poprawką p. Korola.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §. 26.

Zwyczajny zarząd majątkiem.

§. 26.

Zwyczajny zarząd majątkiem nie należy do zakresu działania Rady gminnej, lecz Rada może poszczególne sprawy tego zarządu, na wniosek lub po wysłuchaniu Zwierzchności gminnej swojej uchwałe zastrzedz.

Izba uchwała §. 26. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Ustanawianie służby.

§. 27.

Rada winna przydać Zwierzchności gminnej służbę potrzebną do załatwiania czynności, wpływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i sług, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania i ich zaopatrzeniu.

Uchwały te poda naczelnik gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego do wiadomości Wydziału krajowego.

Gdyby Rada gminna się wzbraniała uchwalić etat urzędników i sług, lub gdyby Wydział krajowy uznał, że uchwalony przez Radę gminną etat nie wystarcza do należytego załatwiania czynności własnego i poruczonego zakresu działania, a Rada gminna mimo wezwania wskazanych jej braków nie uzupełniła, Wydział krajowy orzec może, jakiej kategorii urzędników i w jakiej liczbie gmina ustanowić i opłacać ma.

Przemawia p. c. k. Komisarz rządowy i wyraża życzenie, iż ostatni ustęp paragrafu 27. należałoby zmienić w ten sposób, mianowicie: wyrazy „gdyby Wydział krajowy uznał“ zastąpić wyrazami „gdyby się okazało“, następnie słowo „wystarczy“ zastąpić wyrazem „wystarcza“, po wyrazach zaś „Wydział krajowy“ w wierszu trzecim od dołu dodać wyrazy „w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem“.

Przemawia p. Korol i wnosi zastąpienie wyrazów w ustępie pierwszym „Zwierzchności gminnej“ wyrazami „Naczelnikowi gminy“.

Przemawia sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Korola.

Izba w głosowaniu uchwała §. 27. w następującem brzmieniu:

Ustanawianie służby.

§. 27.

Rada winna przydać Naczelnikowi gminy służbę potrzebną do załatwiania czynności, wpływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i sług, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania i ich zaopatrzeniu.

Uchwały te poda naczelnik gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego do wiadomości Wydziału krajowego.

Gdyby rada gminna się wzbraniała uchwalić etat urzędników i sług, lub gdyby się okazało, że uchwalony przez Radę gminną etat nie wystarcza do należytego załatwiania czynności własnego i poruczonego zakresu działania, a Rada gminna mimo wezwania wskazanych jej braków nie uzupełniła, Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem orzec może, jakiej kategorii urzędników i w jakiej liczbie gmina ustanowić i opłacać ma.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §§. 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34. i 35. w brzmieniu następującem:

Nadzorowanie Zwierzchności gminnej.

§. 28.

Rada gminna ma prawo i obowiązek urzędowanie Zwierzchności gminnej ciągle nadzorować. Nadzór ten wykonywa Rada gminna za pomocą jednej lub kilku komisji z grona swego wybranych, które obowiązane będą o każdej dostreżonej nieprawidłowości lub wadliwości w urzędowaniu Zwierzchności gminnej bezwzględnie Radę gminną zawiadomić i poczynić wnioski o usunięcie złego, zaś po upływie każdego roku administracyjnego, przedłożyć Radzie gminnej spra-

wozdanie o swoich czynnościach z wnioskami, jakie uznają za stosowne.

Skoro Rada gminna przekona się o nieprawidłowościach lub wadliwościach, winna się postarać o bezzwłoczne ich usunięcie, a gdyby to nie odniosło skutku, donieść o tem Wydziałowi powiatowemu.

Dla komisyj kontrolujących uchwali Rada gminna osobne instrukcje i przedłoży je Wydziałowi powiatowemu do wiadomości.

Naczelnik gminy winien najdalej do dni 30 po upływie każdego roku administracyjnego przedłożyć Wydziałowi powiatowemu odpisy sprawozdań komisyj kontrolujących w ubiegłym roku, jakoteż odpis uchwał Rady gminnej na podstawie tych sprawozdań zapadłych, lub donieść w tym terminie o zachodzących przeszkodach.

Rada gminna może także ustanawiać osobne komisye do nadzorowania przedsiębiorstw gminnych, tudzież do udzielania zdań i przedstawiania wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisyj Rada gminna powołać może mężów zaufania z poza grona swego.

Ani komisya kontrolująca, ani specjalne komisye, w myśl niniejszego paragrafu ustanowione, władzy wykonawczej nie mają, a zatem ani same nie zarządzić, ani Zwierzchności gminnej poleceń wydawać nie mogą.

Rewizya kasy.

§. 29.

Rada gminna winna wybrać osobną komisję, której obowiązkiem będzie przynajmniej cztery razy do roku przedsięwziąć rewizję kasy gminnej i kas zakładów i funduszków pod zarządem gminy zostających i o każdej rewizyi Radzie gminnej zdać sprawę na ręce naczelnika gminy, który odpis każdego sprawozdania, do dni 8 Wydziałowi powiatowemu przedłożyć ma. Każdy radny wybrany do komisji skontrolującej, obowiązany jest wybór ten przyjąć.

Od przyjęcia wyboru wymówić się może tylko ten, który nie posiada potrzebnego do skontrolowania kasy ogólnego wykształcenia, lub względem którego zachodzą okoliczności w §. 20. lit. g. h. wymienione. Kto bez takiego powodu uwalniającego wyboru przyjąć nie chce, podpada karze, którą Rada gminna aż do wysokości 20 zł.

wymierzyć może. Jeżeli członkowie komisji skontrolującej obowiązkom w niniejszym paragrafie na nich włożonym zadość nie uczynią, naczelnik gminy winien na każdego członka komisji winnego zaniedbania swych obowiązków, nałożyć grzywnę do wysokości 20 zł. W takim razie może Wydział powiatowy przeprowadzić skontrolację kasy na koszt gminy. Oprócz tego winien Wydział powiatowy od czasu do czasu kasę gminną niespodziewanie skontrolować.

Sprawy policji miejscowej.

§. 30.

O ile sprawowanie policji miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada gminna w granicach ustaw wydawać obowiązujące w obrębie gminy przepisy co do policji miejscowej i za przekroczenie tychże zagrożać karą pieniężną aż do wysokości 50 zł., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do dni 10.

Uchwały takie Rada gminna powziąć może tylko na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy.

§. 31.

Rada gminna winna uchwalać środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urzędów policji miejscowej i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbania w tej mierze, pochodzące z jej winy.

Odpowiedzialność gminy.

§. 32.

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków względem policji miejscowej na niej ciążących, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody, wyda polityczna władza powiatowa za poprzedniem wysłuchaniem Wydziału powiatowego.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się pomiędzy gminą a poszkodowanym

nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Zaopatrywanie ubogich.

§. 33.

Rada gminna ma czuwać nad tem, aby ubodzy według ustaw zaopatrzeni byli. Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki i oznaczy sposób ich użycia.

Udzielanie zdania.

§. 34.

Na żądanie władz rządowych lub autonomicznych winna Rada gminna udzielać im swojego zdania.

Rozstrzygnięcie zażaleń.

§. 35.

Rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom naczelnika gminy, w sprawach dotyczących się majątku i dobra gminnego lub zakładów gminnych, niemniej w tych sprawach, w których naczelnik gminy tylko uchwały Rady gminnej wykonywa.

We wszystkich innych sprawach własnego zakresu działania rozstrzygnięcie rekursów przeciw postanowieniom naczelnika gminy należy do Wydziału powiatowego, zaś w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Izba w głosowaniu uchwała §§. 28. do włącznie §. 35. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

R e g u l a m i n.

§. 36.

Rada gminna winna do trzech miesięcy po wejściu w życie niniejszej ustawy uchwalić regulamin dla własnych czynności, instrukcję dla czynności swej Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania gminy i instrukcję dla swojej kasy gminnej.

Regulamin dla własnych czynności i instrukcję dla Zwierzchności gminnej przedłożyć winna za pośrednictwem Wydziału powiatowego, Wydziałowi krajowemu do wiadomości. Instrukcja

dla kasy gminnej przez Radę gminną uchwalona, wymaga zaś zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Jeżeli Rada gminna w ciągu trzech miesięcy nie uczyni zadość powyższemu obowiązkowi, Wydział krajowy wyda regulamin dla czynności Rady gminnej, tudzież instrukcję dla czynności Zwierzchności i kas gminnych. Regulamin i instrukcja dla Zwierzchności gminnej przez Wydział krajowy wydane obowiązywać będą prowizorycznie, dopóki Rada gminna nie uchwali własnego regulaminu i instrukcji dla Zwierzchności gminnej, zaś instrukcja dla kasy gminnej przez Wydział krajowy wydana obowiązywać będzie prowizorycznie, dopóki instrukcja taka przez Radę gminną uchwalona, przez Wydział krajowy zatwierdzoną nie będzie.

Przemawia p. Koziembrodzki Władysław i wnosi następującą poprawkę do tego paragrafu, względnie w miejsce §. 36.:

Wysoki Sejm raczy §. 36. uchwalić w następującem brzmieniu:

§. 36.

Wydział krajowy w drodze rozporządzenia wyda regulamin dla czynności Rad gminnych, tudzież instrukcję dla czynności Zwierzchności gminnych we własnym zakresie działania i dla kas gminnych uwzględniając różnice potrzeb i stosunków zachodzących między gminami większemi i mniejszemi.

Rada gminna może jednak uchwalić inny regulamin dla własnych czynności i instrukcję dla swej Zwierzchności gminnej i swojej kasy gminnej, winna jednak regulamin dla własnych czynności i instrukcję dla Zwierzchności gminnej przedłożyć za pośrednictwem Wydziału powiatowego, Wydziałowi krajowemu do wiadomości.

Instrukcja dla kasy gminnej przez Radę gminną uchwalona, wymaga zatwierdzenia przez Wydział krajowy.

Dopóki Rada gminna nie uchwali i nie przedłoży Wydziałowi krajowemu osobnego regulaminu dla swoich czynności i osobnej instrukcji dla Zwierzchności gminnej, obowiązywać będą regulamin i instrukcja przez Wydział krajowy wydana.

Instrukcja dla kasy gminnej przez Wydział krajowy wydana obowiązywać będzie tak długo,

dopóki uchwalona przez Radę gminną osobna instrukcja dla swej kasy, nie uzyska zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Koziobrodzkiego Władysława.

Izba w głosowaniu uchwała §. 36. w brzmieniu proponowanym przez p. Koziobrodzkiego, a przyjętem przez sprawozdawcę.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §§. 37., 38., 39. i 40. w brzmieniu następującem :

Zwoływanie Rady.

§. 37.

Rada gminna zbiera się na posiedzenie ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej zaś raz na miesiąc. — Naczelnik gminy lub jego zastępca zwołuje Radę na posiedzenie. — Każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik gminy musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej trzecia część radnych, polityczna władza powiatowa albo też Wydział krajowy lub Wydział powiatowy.

O nastąpić mającym posiedzeniu naczelnik gminy w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w gminie obecnych radnych.

Komplet do uchwał.

§. 38.

Rada gminna nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa radnych nie jest na posiedzeniu obecna.

Do uchwały ustanawiającej budżet, jakoteż do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu potrzebna jest obecność dwóch trzecich radnych.

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość radnych potrzebna do powzięcia uchwał, winien naczelnik gminy najdalej do trzech dni zwołać Radę powtórnie i zarazem wezwać zastępców.

Na każdego radnego i zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie i nie usprawiedliwi swej nieobecności, winien naczelnik gminy nałożyć karę pieniężną aż do wysokości 10 zł.

Przeciw takiemu orzeczeniu służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Grzywnę tę ściągnie naczelnik gminy. — Radnego lub zastępcę, który bez usprawiedliwienia się na trzech po sobie następujących posiedzeniach się nie jawi, może Rada gminna na czas oznaczony, lub też na cały w toku będący peeryod wyborczy od udziału w obradach i uchwałach Rady wykluczyć. — Przeciw tej uchwale służy wykluczonemu rekurs do Wydziału powiatowego w terminie dni 14, licząc od dnia doręczenia mu zawiadomienia o dotyczącej uchwale Rady gminnej.

Przeszkody uczestnictwa w obradach.

§. 39.

Członek Zwierzchności gminnej lub Rady gminnej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego urzędowania, jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych; winien jednak na żądanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych wyjaśnień.

§. 40.

Członkowie Zwierzchności gminnej są obowiązani być obecnymi na każdym posiedzeniu Rady i mogą w każdym czasie głos zabrać. — W głosowaniu przy sprawdzeniu rachunków i udzieleniu Zwierzchności gminnej absolutoryum, nigdy udziału brać nie mogą.

Izba w głosowaniu uchwała §§. 37., 38., 39. i 40. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy. Sprawozdawca czyta :

Przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 41.

Na posiedzeniach Rady gminnej przewodniczy naczelnik gminy, a w razie przeszkody jego zastępca. Każde posiedzenie odbyte z pominięciem tego przepisu jest nieważne. Naczelnik gminy zwołuje Radę, zagaja i zamyka posiedzenie, układa porządek dzienny, kieruje rozprawami i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Przemawia p. Korol i wnosi następującą poprawkę do §. 41., mianowicie: iżby po wyrazach „Naczelnik gminy“, dodać wyrazy „lub jego Zastępca“.

Sprawozdawca przyjmuje tę poprawkę.

Izba w głosowaniu uchwala §. 41. zgodnie z wnioskiem komisji i przyjętą przez sprawozdawcę poprawką p. Korola.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §§. 42., 43. i 44. w brzmieniu następującem:

Sekretarz Rady.

§. 42.

Rada gminna wybiera sekretarza swego bądź z grona swego, bądź z pomiędzy urzędników gminy.

Warunki ważności uchwał.

§. 43

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych radnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. — W innych wypadkach przewodniczący nie głosuje z wyjątkiem wyborów. — Głosowanie odbywa się jawnie; wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.

§. 44.

Posiedzenia Rady odbywają się w lokalu urzędowym publicznie, wyjątkowo jednak może Rada uchwalić tajne posiedzenie. — Posiedzenia, na których przedmiotem obrad jest budżet lub zamknięcie rachunków w każdym razie będą publiczne.

Gdyby publiczność mieszała się do obrad lub w inny sposób przeszkadzała obradom, przewodniczący ma prawo i obowiązek po poprzednim bezskutecznej napomnieniu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

Izba w głosowaniu uchwala §§. 42., 43. i 44. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Protokół posiedzenia i księga uchwał.

§. 45.

Z każdego posiedzenia spisany będzie w księdze na to przeznaczony protokół, obejmujący nazwiska radnych, wnioski na posiedzeniu czynione i zapadłe uchwały. — Protokół ma być stwierdzony podpisem przewodniczącego, dwóch obecnych na posiedzeniu radnych i sekretarza.

Każdemu członkowi gminy wolno przeglądać protokoły.

Przemawia p. Korol i wnosi dodanie wyrazów: „Prócz tego prowadzoną będzie i księga uchwał“ w §. 45. ustępie 1., dalej po wyrazie: „protokoły“ w ustępie 2. wyrazów: „i księgi uchwał.“

Przemawia p. Merunowicz.

Przemawia p. Korol.

Przemawia sprawozdawca i sprzeciwia się poprawce p. Korola, a natomiast wnosi opuszczenie w napisie §. 45. wyrazów „i księga uchwał.“

Izba w głosowaniu odrzuca poprawkę p. Korola, a uchwała §. 45. zgodnie z wnioskiem komisji, z uwzględnieniem uczynionej przez sprawozdawcę poprawki.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §§. 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52. i 53. w brzmieniu następującem:

Rozdział III.

O zakresie działania Zwierzchności gminnej.

§. 46.

Naczelnik gminy w sprawach gminy jest organem zarządzającym i wykonawczym.

W razie przeszkody zastępuje naczelnika gminy jego zastępca, tego zaś jeden z asesorów. Rada gminna na początku każdego roku oznaczy, który asesor w razie przeszkody zastępcy ma zastępować naczelnika gminy.

§. 47.

Do zakresu działania naczelnika gminy należy w szczególności:

- a) przewodniczenie w Radzie gminnej i przygotowanie wniosków do uchwał Rady;
- b) wykonywanie ustaw i rozporządzeń we własny zakres działania gminy wchodzących;
- c) wykonywanie wszelkich uchwał i zarządzeń Rady gminnej;
- d) kierownictwo urzędem gminnym, nadzór nad urzędnikami i sługami;
- e) wykonywanie polityki miejscowej;
- f) zarządzenie w razach nagłych, za następnym usprawiedliwieniem wobec Rady gminnej;

g) przedstawianie do mianowania i oddawania urzędników gminy i wykonywanie władzy dyscyplinarnej nad urzędnikami i sługami;

h) zarząd majątkiem, dobrem i dochodami gminy, zakładów i funduszków gminnych, lub pod zarządem gminy zostających;

i) prowadzenie kasowości i rachunkowości gminy;

k) wykonywanie wszelkich spraw poruczonego zakresu działania.

§. 48.

Naczelnik gminy reprezentuje gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których gmina przyjmuje zobowiązania względem osób trzecich, muszą być podpisane przez naczelnika gminy i jednego asesora.

Dokument dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi nadto być podpisanym przez dwóch radnych i powołać się na to przyzwolenie lub zatwierdzenie. W każdym razie dokument wydany imieniem gminy musi być zaopatrzony pieczęcią gminną.

Sprawowanie policji miejscowej.

§. 49.

Do naczelnika gminy należy odpowiednie ustawom sprawowanie policji miejscowej, o ile pojedyncze jej czynności nie są przekazane w drodze ustawy krajowej organom rządowym.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, n. p. przy pożarach lub powodziach i t. p. naczelnik gminy ma prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju, o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka gminy a nawet i obcych. Gdyby środki policji miejscowej nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego (jak n. p. w razie epidemii) lub gdyby własne siły gminy nie wystarczyły do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, naczelnik gminy winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową.

Zagrażanie karani.

§. 50.

Naczelnik gminy ma wyjątkowo prawo zagrażania karą pieniężną do 10 zł. lub w razie

niemożności jej uiszczenia karą aresztu do dwóch dni, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policji miejscowej niedopuszczającego zwłoki.

Wykonywanie władzy karnej.

§. 51.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policji miejscowej należącej do zakresu działania gminy, wyrażoną jest sankcja karna, i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają ustawie karnej, służy prawo orzekania kar za takie przekroczenia naczelnikowi gminy a względnie jego zastępcy.

W ten sposób mają być także orzekane kary oznaczone przez Radę gminną (§. 30).

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich uiszczenia kary aresztu mogą być orzekane.

Wszelkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

Tok instancyi.

§. 52.

Od orzeczeń wydanych według §. 51. odwołać się można do politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, albo członków Sejmu krajowego, natenczas winien naczelnik gminy przedłożyć to orzeczenie politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i potwierdzenia.

Przeznaczenie kar.

§. 53.

Kary pieniężne, orzeczone podług §. 51. wpływają do kasy gminnej na fundusz ubogich gminy.

Izba uchwała §. 46. do włącznie §. 53. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca wprowadza następującą poprawkę do §. 54. mianowicie: w ustępie 1ym po wyrazach: „ustępu §. 27.“, należy wstawić wyrazy: „w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem“.

Sprawozdawca odczytuje tedy §. 54 w brzmieniu następującem :

Przedstawienie urzędników do mianowania i przeniesienia w stan spoczynku.

§. 54.

Na podstawie etatu przez Radę gminną uchwalonego lub na podstawie orzeczenia Wydziału krajowego w myśl ostatniego ustępu §. 27. w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem wydanego, naczelnik gminy przedstawia Radzie gminnej urzędników gminy do mianowania. Mianowani urzędnicy posiadać muszą przepisaną kwalifikację.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, oznaczy, jakie kwalifikacje dla każdej kategorii posad są potrzebne z uwzględnieniem różnicy potrzeb i stosunków gmin większych a mniejszych z pozostawieniem odpowiedniego czasu przejściowego.

Naczelnik gminy przedstawia Radzie gminnej wnioski o przeniesienie urzędników w stan spoczynku i wymierzenie emerytury dla nich.

Naczelnik gminy mianuje i oddala służbę gminną, przedstawia Radzie gminnej wnioski co do ich zaopatrzenia.

Zapisany do głosu przy tym paragrafie p. komisarz rządowy zrzeka się głosu.

Przemawia p. Korol i proponuje ażeby w ostatnim ustępie słowo „przedstawia“ zastąpiono wyrazami „przedstawiając równocześnie“.

Przemawia sprawozdawca i proponuje umieszczenie przed wyrazem „przedstawia“ łącznika „i“

P. Korol cofa swoją poprawkę.

Izba w głosowaniu uchwała §. 54. zgodnie z wnioskiem komisji, uzupełnionym przez sprawozdawcę.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §§. 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62., w brzmieniu następującem :

Śledztwa dyscyplinarne.

§. 55.

Naczelnik gminy wdraża i przeprowadza śledztwa dyscyplinarne przeciw urzędnikom i służbom gminnym i orzeka o karach dyscyplinarnych.

Naczelnik może w drodze dyscyplinarnej urzędnika suspendować. Oddalenie urzędnika ze

służby w drodze dyscyplinarnej nastąpić może tylko za uchwałą Rady gminnej.

Orzeczenia dyscyplinarne przeciw rachmistrzowi, kasyerowi i kontrolorowi tylko Rada gminna po wysłuchaniu naczelnika gminy wydawać może.

Zarząd majątkiem.

§. 56.

Naczelnik gminy zarządza majątkiem gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminy, czuwa nad ich wykonaniem i załatwia sprawy ubogich według ustaw.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi i nadzoruje zakłady własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowy innych nie zawiera postanowień.

W szczególności winien naczelnik gminy starać się o ściąganie wszystkich wierzytelności gminy, zakładów i funduszy gminnych lub pod zarządem gminy zostających, tudzież wszelkich czynnych zaległości. Gdyby naczelnik obowiązku tego należycie nie wypełniał, a Rada gminna, mimo upomnienia ze strony Wydziału powiatowego, temubym nie zaradziła, Wydział powiatowy będzie miał prawo zarządzić środki zaradcze, jakie uzna za stosowne a nawet ustanowić na koszt gminy zastępcę prawnego, który imieniem gminy wierzytelności i zaległości w drodze prawnej ściągnie.

Przepis ten odnosi się także do pretensyj gminy, któreby jej z mocy §§. 63—65. do członków Zwierzchności gminnej przysługiwały.

Kolaudacje.

§. 57.

Naczelnik gminy zarządza wszelkie roboty i dostawy dla gminy, rozpisuje i przeprowadza licytacje, odbiera i kolauduje wykonane roboty lub dostawy. Do każdego odbioru i do każdej kolaudacyi winien naczelnik gminy zawezwać komisję kontrolującą Rady gminnej, a to w takim czasie, aby komisya czynność tę ze swej strony nadzorować mogła.

K o m i s y e.

§. 58.

Rada gminna może na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy uchwalić, aby spra-

wowanie poszczególnych czynności ogólnego zarządu gminnego lub policji miejscowej powierzzone zostało osobnym komisjom.

Każda taka komisya składa się z jednego członka Zwierzchności gminnej, jako przewodniczącego i kilku członków przez Radę gminną z jej grona lub z poza jej grona wybranych.

Dla takich komisyj winna Rada gminna uchwalić osobne instrukcje.

Komisye te podlegają naczelnikowi gminy i polecenia jego wykonywać ściśle są obowiązane.

Dobrowolne licytacje.

§. 59.

Naczelnik gminy zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji i czuwa nad zachowaniem i ściśłem wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

Kasowość i rachunkowość.

§. 60.

Naczelnik gminy jest odpowiedzialny za należyte prowadzenie kasowości i rachunkowości, jest przeto obowiązany kasę przynajmniej raz na miesiąc skontrolować.

Poruczony zakres działania.

§. 61.

Naczelnik gminy załatwia wszelkie sprawy należące do poruczonego zakresu działania gminy w sposób ustawami przepisany lub przez władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo gminie, naczelnik winien zastosować się w tym względzie do uchwały Rady gminnej.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdyby uchwała Rady, bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasiągnięta, może naczelnik gminy działać według własnego zdania, winien jednak następnie w jak najkrótszym czasie wyjednać sobie zatwierdzenie Rady.

Rząd może polecić na swój koszt załatwienie spraw, należących do poruczonego zakresu działania w całości lub części organom własnym.

Wstrzymanie wykonania uchwał.

§. 62.

Jeżeli naczelnik gminy sądzi, że uchwała przez Radę gminną powzięta narusza ustawę,

przekracza zakres działania Rady lub jest szkodliwą interesom gminy, winien wstrzymać wykonanie takiej uchwały i najdalej do trzech dni po jej powzięciu odnieść się do wyższej władzy o rozstrzygnięcie, czy uchwała wykonaną być ma czy nie.

Orzeczenie to należy do politycznej władzy powiatowej, jeżeli naczelnik sądzi, że uchwała narusza ustawę lub przekracza zakres działania gminy, zaś do Wydziału powiatowego, jeżeli sądzi, że uchwała jest szkodliwą interesom gminy.

Władza wyższa winna wydawać swoje orzeczenie w ciągu dni ośmiu, a jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, polityczna władza powiatowa zawiadomi o swoim orzeczeniu Wydział powiatowy.

Orzeczenie tych władz jest dla naczelnika gminy stanowczem i nie służy mu prawo wyższego odwołania się.

Rada gminna ma jednak prawo wnieść rekurs od takiego orzeczenia do Namiestnictwa, a względnie do Wydziału krajowego w terminie 14-dniowym.

O wstrzymaniu wykonania uchwał naczelnik ma Radę gminną na najbliższym posiedzeniu zawiadomić. Jeżeli naczelnik gminy nie przedłoży władzy wyższej w terminie 3-dniowym uchwały wstrzymanej do rozstrzygnięcia, uchwała ta staje się prawomocną i bezzwłocznie wykonaną być musi, o ile nie zachodzi wypadek w §. 104. przewidziany.

Izba uchwała §§. 55. do włącznie §. 62. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta §. 63.:

Odpowiedzialność naczelnika gminy.

§. 63.

Naczelnik gminy jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie. Od tej odpowiedzialności uwolnić nie może naczelnika gminy ani ustanowienie komisji dla poszczególnych spraw (§. 58.) ani żadna uchwała Rady gminnej.

Co do poruczonego zakresu jest on odpowiedzialnym Rządowi.

Pretensye gminy co do wynagrodzenia szkód pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

Przemawia e. k. komisarz rządowy i wyraża życzenie, ażeby w wierszu 4-tym tego paragrafu opuścić słowo „ani“, zaś w wierszu piątym wyrazy „ani żadna uchwała Rady gminnej.“

Sprawozdawca godzi się na opuszczenie tych wyrazów.

Izba w głosowaniu uchwala §. 63. zgodnie z wnioskiem komisji i z przyjęciem przez sprawozdawcę opuszczeniem powyższych wyrazów.

Zastępca Marszałka poddaje pod głosowanie §§. 64. do włącznie §. 100. w brzmieniu następującem:

§. 64.

Jeżeli zastępca naczelnika gminy lub jeden z asesorów powołany zostaje do zastępowania naczelnika gminy, względnie jego zastępcy, natenczas zastępca naczelnika i względnie asesor, wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki naczelnika gminy i są odpowiedzialnymi za swoje czynności urzędowe tak samo jak naczelnik gminy.

§. 65.

Asesorowie dodani są naczelnikowi gminy dla pomocy w urzędowaniu. Asesorowie winni naczelnika wspierać w urzędowaniu i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy.

Każdy asesor odpowiedzialny jest gminie za zaniedbanie, lub nienależyte wykonanie czynności przez ustawę niniejszą w ogóle, przez naczelnika gminy lub przez Radę gminną w szczególności mu poruczonych.

Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód z odpowiedzialności tym paragrafem orzeczonej, mają być dochodzone zwykłą drogą prawa.

DZIAŁ V.

O gospodarstwie gminnem i nakładaniu ciężarów na gminę.

Inwentarz majątku.

§. 66.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy i jej zakładów winny być utrzymywane w ciągłej widoczności za pomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku po zaprowadzeniu niniejszej ustawy, każda następna zmiana ma być w nim uwidocznią.

Każdemu członkowi gminy wolno jest przejrzeć inwentarz.

Zakładanie i utrzymywanie inwentarza należy do naczelnika gminy, który także starać się ma o wpisanie do ksiąg hipotecznych wszystkich praw gminy względem nieruchomości. Pierwszy inwentarz przedłożony będzie Radzie gminnej do zatwierdzenia, a dwa odpisy zatwierdzonego inwentarza przedłoży naczelnik gminy Wydziałowi powiatowemu, który jeden z tych odpisów przesła Wydziałowi krajowemu.

O zmianach w inwentarzu uwiadomi naczelnik gminy najdalej w dwa miesiące po upływie każdego roku Radę gminną i Wydział powiatowy, który o tem doniesie Wydziałowi krajowemu.

Utrzymywanie majątku zakładowego.

§. 67.

Zakładowy majątek i dobro gminy i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i w dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków gminy potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

Użytkowanie majątku gminnego.

§. 68.

Majątek gminny i jej zakładów ma być w ten sposób administrowany, aby przyniósł ile możności największy stały dochód. Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ile by zaś na ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku zakładowego przyłączyć.

§. 69.

Dotychczasowy niezaprzecony zwyczaj rozstrzyga, którzy członkowie gminy i w jakim wymiarze w użytkach dobra gminnego udział mają.

Rada gminna, uwzględniając ten zwyczaj i istniejące specjalne tytuły prawne, uchwali postanowienia regulujące to uczestnictwo, przyzem ustanowić może opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Rada gminna uchwali także sposób użytkowania z dobra gminnego; uchwała ta wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po zaspokojeniu osob uprawnionych — wpływa do kasy gminnej.

Rok administracyjny.

§. 70.

Rok administracyjny gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym państwa.

Budżet i rachunki roczne.

§. 71.

Naczelnik gminy winien corocznie ułożyć budżet gminny i zakładów gminnych na następny rok administracyjny i przedłożyć go Radzie gminnej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku administracyjnego. Rada gminna ma budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy, funduszków i zakładów gminnych, lub pod zarządem gminy zostających, winien naczelnik gminy najpóźniej w miesiąc po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie gminnej, która obowiązana jest rachunki najdalej do dwóch miesięcy po ich przedłożeniu rozpoznać i załatwić.

Tak budżet jak i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzania przez członków gminy, których spostrzeżenia przy rozpoznaniu budżetu i rachunków wzięte będą pod rozwagę.

Gdyby Rada gminna nie wstawiła w swój budżet należności, którą gmina uścić jest obowiązana, bądź na mocy ustawy, bądź na mocy wyroku lub dokumentu, mającego wedle ustaw moc egzekucyjną, ma Rada powiatowa prawo i obowiązek wstawić te należności w budżet gminy i nałożyć na ich pokrycie dodatki do podatków.

§. 72.

O dniu, w którym projekt budżetu i rachunki roczne Radzie gminnej przedłożone zostały, zawiadomi naczelnik gminy Wydział powiatowy.

Uchwalony przez Radę budżet i sprawdzone przez nią rachunki przedłożyć należy w dwóch odpisach Wydziałowi Rady powiatowej, który jeden odpis przedłoży Wydziałowi krajowemu.

§. 73.

Do sprawdzenia rachunków w §. 71. wymienionych Rada gminna wybrać ma komisję, która sprawozdanie i wnioski swoje Radzie gminnej najdalej do sześciu tygodni przedłożyć ma.

Każdy radny obowiązany jest wybór do tej komisji przyjąć, jeżeli nie zachodzą powody do wymówienia się od przyjęcia tego wyboru w §. 29. wymienione.

Jeżeli komisya obowiązkom na nią w niniejszym paragrafie włożonym w oznaczonym tu terminie zadość nie uczyni i zwłoki należycie nie usprawiedliwi, naczelnik gminy nałóż na każdego członka komisji za winnego uznanego grzywnę aż do wysokości 20 zł. W takim razie zarządzi Wydział powiatowy wybór innej komisji, wyznaczając nowy termin do sprawdzenia i załatwienia rachunków.

Gdyby i to zarządzenie skutku nie odniosło, lub gdyby Wydział powiatowy się przekonał, że rachunki nie są należycie sprawdzone, Wydział powiatowy z ramienia swego zarządzi sprawdzenie rachunków na koszt gminy.

Od takiego rozporządzenia Wydziału powiatowego służy rekurs do Wydziału krajowego.

§. 74.

W zarządzie gminy i przy zawiadywaniu jej majątkiem należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. — Na wydatki, które odłożony się nie dadzą, a we właściwej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może naczelnik gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrycie wydatków.

1. Z dochodów.

§. 75.

Wydatki na cele gminne mają być przede wszystkim pokrywane z dochodów gminy.

Z majątku osobnego.

§. 76.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest majątek, należy przedewszystkiem dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionem.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

§. 77.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i uprawy z posiadaniem i używaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 68.) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

Wydatki odrębne.

§. 78.

Wydatki, dotyczące tylko interesu pewnych klas mieszkańców lub posiadaczy gruntów lub domów, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2. Prestacje.

§. 79.

O ile dochody w §. 76. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;

b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków;

c) posługi i roboty na cele gminne.

a) Dodatki do podatków.

§. 80.

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj nakładane na wszystkie w gminie przypisane podatki bezpośrednie, a to na wszystkie równo, to jest podług tej samej stopy procentowej. Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie gminy. Wyjątki od tych przepisów objęte są §§. 85. i 86.

§. 81.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 82.

Do nałożenia dodatków przenoszących 20% do 50% podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego przenoszących 50% do 100% potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego, za zgodą c. k. Namiestnictwa. Takie zezwolenie udzielonem być może tylko na lat 5.

Gdyby porozumienie między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem do najbliższej sesji sejmowej nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Dodatki na dłuższy okres aniżeli lat 5, lub przenoszące 100% podatków bezpośrednich albo podatku konsumcyjnego, nakładane być mogą tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższem zezwoleniem.

b) Inne opłaty.

§. 83.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jako też do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju, potrzebną jest ustawa krajowa.

Zezwolenie na dalszy pobór tego rodzaju opłat po zgaśnięciu mocy obowiązującej ustawy, którą zaprowadzone zostały, udzielone być może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże zawsze nie w wyższym wymiarze i nie na dłuższy okres czasu, jak dotyczącą ustawą dotąd dozwolone były.

Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za uchwałą Sejmu krajowego.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez reprezentacyę gminną w zakresie jej kompetencji udzielone uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolone być może przez Wydział krajo-

wy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

c) Posługi i roboty.

§. 84.

Za uchwałą Rady gminnej mogą być wymagane posługi i roboty, tak ciągłe jak i ręczne.

Rada winna rok rocznie na następujący rok administracyjny oznaczyć cenę dziennych posług i robót.

Posługi będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki wskazane w §. 49. wolno jest każdemu wymagane od niego posługi lub roboty albo osobiście albo przez zdolnego zastępcę wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy miejskiej ich wartość, obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

W y j ą t k i.

§. 85.

Do opłacania dodatków do podatków bezpośrednich niemniej do posług i robót nie mogą być pociągani:

a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, państwa, kraju, powiatu, gminy, zakładów krajowych, powiatowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jakoteż wdowy i sieroty tych osób co do ich płac służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensyj, prowizyj, zapomóg i innych poborów,

b) pasterze dusz co do ich kongruj.

§. 86.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednio podług rozmaitej stopy procentowej, potrzebne jest przyzwolenie Wydziału krajowego.

Ogłoszenie uchwał dotyczących prestacyj.

§. 87.

Uchwała Rady dotycząca prestacyi musi być w gminie ogłoszona. Jeżeli taka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasiąganiu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

Pobór prestacyj.

§. 88.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Tylko dodatki do podatku konsumcyjnego mogą być na żądanie gminy razem z podatkiem rządowym lub samoistnie przez gminę pobierane.

Inne należitości pieniężne, na cele gminne nałożone na podstawie ustawy lub prawemocnej uchwały Rady gminnej, niemniej kary pieniężne orzeczone podług niniejszej ustawy, pobiera naczelnik gminy przez swoje organa a w razie nieuiszczenia ściągają je w drodze egzekucyi na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się z posługi lub roboty, wzbrania się jej wykonać, naczelnik gminy poleci wykonanie takiej posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązanego i ściąganie wydaną kwotę w sposób przepisany dla ściągania innych należitości pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §. 49. mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

Konkurencyje.

§. 89.

Konkurencyja do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg jest przedmiotem osobnych ustaw.

Konkurencyje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

DZIAŁ VI.

O zawiadywaniu specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

§. 90.

W gminach, składających się z ludności chrześcijańskiej i izraelskiej, pozostaje tak chrześcijańska jak i izraelska ludność przy własności posiadania i używania zakładów i funduszków, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne, i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne

cele religijne, naukowe i dobroczynne w których wyłączny udział tylko jej samej służy.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów gminy, powinny one i nadal z tychże dochodów być opędzane.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności chrześcijańskiej.

§. 91.

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej (§. 92.), o ile zawiadywanie nimi podług ustaw należy do Rady gminnej lub Zwierzchności gminnej, zawiadywane będą przez Radę lub Zwierzchność podług przepisów niniejszej ustawy, z tem jednak ograniczeniem, że izraelicy członkowie Rady gminnej i Zwierzchności gminnej w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwianiu tychże spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Gdyby jednak liczba chrześcijańskich członków Rady gminnej nie wynosiła przynajmniej połowy wszystkich jej członków, wybierają chrześcijańcy wyborey gminy w sposób ordynacyą wyborczą oznaczony, dla załatwiania spraw ludności chrześcijańskiej tylu chrześcian, ile będzie potrzeba dla uzupełnienia tej połowy.

Do ważności uchwał Rady gminnej w sprawach tego rodzaju potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady i bezwzględna większość głosów tychże członków.

Jeżeli naczelnikiem gminy jest niechrześcijanin, wybierze chrześcijańska część Rady gminnej, a wedle potrzeby uzupełniona ze swego grona przewodniczącego i jego zastępcę, któremu służyć będą co do załatwiania spraw ludności chrześcijańskiej te same prawa i obowiązki, które na mocy ustawy służą naczelnikowi gminy.

§. 92.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych, sprawy obrzędowe, wykonywanie prawa patronatu, prezentowanie lub mianowanie pasterzy dusz, nauczycieli religii i sług kościelnych;

b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszy przeznaczonych dla chrześcian

lub na cele, w których tylko chrześcijanie udział mają;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w wyłącznym jej używaniu.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelickiej.

§. 93.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelickiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

a) sprawy bóżnie, ementarzy, sprawy obrzędowe, mianowanie rabinów, nauczycieli religii i sług obrzędowych;

b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszy, przeznaczonych dla izraelitów lub na cele, w których tylko izraelici udział mają;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelickiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

Prawo nadzoru Rady gminnej.

§. 94.

Prawo Rady gminnej do nadzoru, o ile takowy służy jej w ogóle na mocy ustaw, pozostaje nienaruszonym także względem przedmiotów w §§. 92. i 93. wymienionych.

§. 95.

Nakładanie dodatków do podatków, jako też innych prestacyj na członków gminy na cele w §§. 92. i 93. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Jeżeli jednak w Radzie gminnej nie ma $\frac{2}{3}$ chrześcian, nakładanie dodatków do podatków i innych prestacyj na chrześcijańskich członków gminy, na cele w §. 92. wskazane, nastąpić może za zwoleniem Wydziału powiatowego.

Przeciw uchwałom w tej mierze, tak Rady gminnej jak i Wydziału powiatowego, służą te same środki, co i przeciw innym uchwałom tych władz.

DZIAŁ VII.

O łączeniu gmin.

§. 96.

Do gminy, niniejszej ustawie podlegającej wcieloną być może granicząca z nią gmina wiejska lub małomiejska, lub część takiej gminy, jeżeli reprezentacye obu tych gmin na to się zgodzą, a Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na wcielenie zezwoli.

Wcielenie takie nastąpić może w drodze ustawy krajowej, nawet wbrew woli gminy, jeżeli należyte wykonywanie policyi miejscowej tego wymaga.

W razie takiego wcielenia należy w drodze dobrowolnej zgody między gminami, a w razie nieudania się takiej zgody, w drodze ustawy krajowej uregulować stosunki co do posiadania i użytkowania własności gmin połączonych.

DZIAŁ VIII.

O nadzorze nad gminami.

§. 97.

Rada powiatowa a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

Sejm a w jego zastępstwie Wydział krajowy ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gminy i zakładów gminnych.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Rady gminnej i Zwierzchności gminnej albo za pośrednictwem Wydziału powiatowego, albo też bezpośrednio, może również i przez delegowanie komisji zarządzić dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Zatwierdzenie uchwał przez Radę powiatową.

§. 98.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 2. i 82. także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy należącej do

zakładowego majątku lub dobra gminy albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartości ciężaru wynikającego ze zobowiązania łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku potrzeba zaciągnąć pożyczkę, lub obciążyć gminę prestacyami;

d) wydzierżawianie na dłuższy czas, niż na lat sześć, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację najwięcej ofiarującemu;

e) opuszczanie czynszu najmu lub dzierżawy w części lub w całości i w ogóle opuszczanie i odpisywanie wierzytelności i prentensyi gminnych.

§. 99.

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 100.

Wydział powiatowy rozstrzyga rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej i Zwierzchności gminnej we wszystkich sprawach własnego działania.

Przeciw dodatkom do podatków rekurs wnoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawami dozwoloną lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestosowny rozkład.

Każdy rekurs ma być wnoszonym na ręce naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały lub zawiadomienia o niej.

Izba w głosowaniu uchwała §§. 64. do §. 100. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta §. 101.:

Władza dyscyplinarna nad Zwierzchnością gminną.

§. 101.

W sprawach własnego zakresu działania może Wydział powiatowy Zwierzchności i pojedyn-

czym jej członkom dawać upomnienia i nakładać kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a.

Kary te wpływają do kasy gminnej na fundusz ubogich gminy.

W razie cięższego przekroczenia, lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej na wniosek Wydziału powiatowego być zawieszony w urzędowaniu przez polityczną władzę powiatową.

W razie niezgodności tych władz orzeka polityczna władza krajowa, za zgodą Wydziału krajowego.

Po przeprowadzonym śledztwie dyscyplinarnym może polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego złożyć z urzędu członka Zwierzchności gminnej, a nawet na przeciąg czasu nieprzekraczający lat trzech uznać niezdolnym do piastowania tej posady.

Członek Zwierzchności gminnej uznany winnym, ponosi koszt dochodzenia.

Władza dyscyplinarna, służąca Wydziałowi powiatowemu, trwa jeszcze przez lat trzy po zgaśnięciu mandatu członka Zwierzchności gminnej w tym celu, aby go znaglić do zdania urzędu i złożenia rachunków z czasów urzędowania jego.

Przemawia p. Korol i wnosi następującą poprawkę do tego paragrafu, mianowicie: w alinei pierwszej po wyrazach: „Wydział powiatowy“, dodać wyrazy: „pojedynczym członkom“, następnie po wyrazie: „Zwierzchności“, dodać wyraz: „gminnej“, zaś następujące potem wyrazy: „i pojedynczym jej członkom“ opuścić.

Izba popiera tę poprawkę.

Sprawozdawca przyjmuje poprawkę pośła Korola.

Marszałek odbiera przewodnictwo napowrót.

Izba w głosowaniu uchwała §. 101. zgodnie z wnioskiem komisji i przyjętą przez sprawozdawcę poprawką p. Korola.

Marszałek poddaje pod głosowanie §§. 102., 103., 104., 105., 106. i 107. w następującem brzmieniu.

Mianowanie zastępy dla gminy.

§. 102.

Jeżeli w sprawie prywatnej spornej między gminą a pewną klasą członków gminy lub pojedynczymi jej członkami, Rada gminna ze względu

na prywatny interes radnych nie byłaby bezstronna, Wydział powiatowy starać się będzie spowodować dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przyszła, przeznaczy dla gminy zastępcę do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i wstrzymania uchwał.

§. 103.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminami w tym kierunku, aby swego zakresu działania nie przekraczały i nie działały wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza powiatowa. W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminnej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała naruszyć ustawy lub przekroczyć swój zakres działania.

§. 104.

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały powziętej przez Radę gminną, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady lub sprzeciwia się ustawom.

Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do politycznej władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, winna polityczna władza powiatowa o wydany zakazie uwiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

§. 105.

Polityczna władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia przeciw zarządzeniom naczelnika gminy, naruszającym lub mylnie zastosowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminnej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego.

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej władzy powiatowej.

Środki zaradcze na koszt gminy.

§. 106.

Jeżeli Rada gminna zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków w moc ustaw na

gminie ciężących, polityczna władza powiatowa ma na koszt i stratę gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna władza powiatowa winna — przed zarządzeniem środków zaradczych, porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 107.

Polityczna władza powiatowa ma prawo nałożyć na naczelnika gminy lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki, w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 20 zł. w. a.

Kara ta wpływa do kasy gminnej, na fundusz ubogich gminy.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego i jeżeli Rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu ustanowić na koszt gminy organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie jak i w razach wskazanych w §. 106. należy postępować z wszelką możliwą oględnością, tak aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

Izba uchwała §§. 102. do włącznie §. 107. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

Rozwiązanie Rady gminnej.

§. 108.

Namiestnik może Radę gminną rozwiązać. Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Rekurs taki musi być podpisany przez naczelnika gminy lub przynajmniej przez jedną trzecią część członków rozwiązanej Rady gminnej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór. Tymczasowy zarząd może być poruczony naczelnikowi z przydanymi mężami zaufania, których c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wyznaczy.

Jeżeli ze strony c. k. Namiestnictwa, lub Wydziału krajowego, podniesiony został zarzut przeciw powierzeniu tymczasowego zarządu naczelnikowi gminy, natenczas Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym zarządzi co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw bieżących.

Sprawy w §. 98. wymienione nie należą do zakresu działania tymczasowego zarządu.

Przemawia p. Korol i wnosi dodanie po alinei drugiej §. 108. ustępu :

„Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.“

Izba popiera tę poprawkę.

Sprawozdawca przyjmuje poprawkę posła Korola.

Izba uchwała §. 108. zgodnie z wnioskiem komisji i przyjętą przez sprawozdawcę poprawką p. Korola.

Sprawozdawca odczytuje następnie projekt ustawy wprowadzającej w brzmieniu następującem :

U s t a w a

z dnia . . . zaprowadzająca ustawę gminną dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. dz. u. kr. i miasteczek w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art I.

Załączona ./. ustawa gminna obowiązywać będzie następujące miasta i miasteczka :

A) Miasta :

Bełż, Biecz, Bircza, Bóbrka, Brzozów, Brzostek, Bukowsko, Busk, Ciężkowice, Czortków, Dobezyce, Dobromil, Dynów, Dubiecko, Grybów, Husiatyn, Halicz, Jaryczów nowy, Jezierzany, Jazłowiec, Jordanów, Kęty, Kamionka Strumiłowa, Kutry, Komarno, Lanekorona, Lubaczów, Lisko, Mielnica, Myślenice, Mrzygód, Maryampol, Mikulińce, Mikołajów, Mościska, Nowy Targ, Olesko, Oświęcim, Pilzno, Pomorzany, Rohatyn, Ropczyce, Rymanów, Szczerzec, Stary Sącz, Sądowa Wisznia, Stara Sól, Stare Miasto, Skawina, Sołotwina, Tyśmienica, Zator, Zbaraż, Zaleszczyki, Żydaczów, Żywiec,

B) Miasteczka:

Andrychów, Brzozdowce, Bohorodeczany, Borszczów, Brzesko, Baryż, Bolechów, Bołszowce, Bukaczowce, Bursztyn, Błażowa, Baranów, Budzanów, Biały Kamień, Chodorów, Czechów, Chrzanów, Cieszanów, Czernelica, Chorostków, Chołojów, Chyrów, Dźwinogród, Dąbrowa, Dolina, Dębowiec, Dobrotwór, Dukla, Delatyn, Dębica, Frysztak, Gliniany, Głogów, Grzymałów, Gologóry, Horodenka, Jagielnica, Janów, Jabłonów, Jodłowa, Jezupol, Janów (powiat Trembowa), Jezierna, Kozowa, Kopeczyńce, Kołaczyce, Krakowiec, Kałusz, Kolbuszowa, Kossów, Kańczuga, Krościenko, Krystynopol, Kalwarya, Korolówka, Kulików, Lipnica murowana, Limanowa, Lutowska, Leżajsk, Lysiec, Łopatyn, Łązów, Łańcut, Monasterzyska, Majdan, Mielec, Maków, Muszyna, Magierów, Mosty Wielkie, Niepołomice, Nawarya, Nadwórna, Niżankowice, Niemirów, Niżniów, Obertyn, Ottynia, Podkamień (pow. Brody), Potok Złoty, Probużna, Peczeniżyn, Pistryń, Przeworsk, Piwniczna, Podwołoczyska, Podhajce, Przemysłany, Potylicz, Rożniatów, Radymno, Rozwadów, Ryglie, Radziechów, Rozdół, Rudnik, Rawa Ruska, Rudki, Radomyśl (powiat Mielec), Skala, Stanisławczyk, Szezein, Strusów, Sasów, Sucha, Sieniawa, Stojanów, Sokołów, Strzyżów, Skałat, Skole, Toporów, Trzebina, Tymbark, Tyliec, Tyczyn, Tarnobrzeg, Tuchów, Tłumacz, Turka, Tłuste, Uście solne, Uście biskupie, Uście zielone, Ułaszowce, Ustrzyki dolne, Ulanów, Uhnów, Wilamowice, Wiśnicz nowy, Wojnicz, Wojniłów, Witków nowy, Wielopole, Załóżce, Zakliczyn, Żmigród, Żolynia, Zabłotów, Żabno, Zborów, Żurawno.

Art. II.

Ustawa gminna tu załączona wejdzie w wykonanie po upływie sześciu miesięcy od dnia jej ogłoszenia, a w tym samym czasie traci ustawa gminna z dnia 12. Sierpnia 1866 Dz. ust. kr. nr. 19. w gminach w Art. I. wymienionych moc obowiązującą.

Art. III.

Ordynacya wyboreza dla gmin z dnia 12. Sierpnia 1866 obowiązywać będzie i nadal miasta i miasteczka w Art. I. wymienione, z wyjątkiem §. 40. ordynacyi wyborczej, który z dniem

wejścia w życie niniejszej ustawy uchylonym zostaje dla tych miast i miasteczek.

Art. IV.

Stosunki obszarów dworskich ustawą z dnia 12. Sierpnia 1866. określone zostają nienaruszone.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

P. Żardecki wnosi umieszczenie Leżajsk w spisie miast a nie miasteczek.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia sprawozdawca.

Izba w głosowaniu uchwala ustęp A) Art. I. zgodnie z wnioskiem komisji, a odrzuca poprawkę p. Żardeckiego.

Przemawia p. Sawczak i wnosi umieszczenie miasteczka Dunajów w ustępie B) Art. I.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Trzeciecki i wnosi umieszczenie w ustępie B) Art. I. miasteczka Korczyna.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Rozwadowski.

Przemawia sprawozdawca i nie sprzeciwia się wnioskowi p. Sawczaka, a nie doradza przyjęcia poprawki p. Trzecieckiego.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Sawczak.

Izba w głosowaniu uchwala ustęp B) Art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Następnie uchwala Izba na wniosek p. Sawczaka umieszczenie Dunajowa w ustępie B) Art. I. ustawy wprowadzającej, a odrzuca wniosek p. Trzecieckiego.

Marszałek poddaje pod głosowanie Art. II., III., IV., V., tytuł i wstęp projektu ustawy.

Izba w głosowaniu uchwala Art. II., III., IV., V., tytuł i wstęp projektu ustawy zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta następujące rezolucje:

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na przyszej sesji sejmowej przedłożył projekt do ustawy zmieniającej tok instancyi w sprawach przez naczelnika gminy we własnym zakresie

działania załatwianych, poszczególnymi ustawami objętych.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na przyszłej sesji sejmowej przedłożył projekt ordynacyi wyborczej dla miast i miasteczek, dla których nowa ustawa gminna wydaną zostaje.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu ponownie, aby zbadał, jakie zmiany poczynić by należało w postanowieniach krajowego ustawodawstwa gminnego co do sposobu zawiadywania specjalnymi sprawami ludności chrześcijańskiej i ludności izraelskiej, i aby porozumiawszy się w tym przedmiocie z c. k. Rządem, na następnej sesji sejmowej wnioski swoje Sejmowi przedłożył.

Izba w głosowaniu uchwała oddzielnie rezolucye 1., 2. i 3. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej z petycyj gmin Łapanów, Dolina, Bolechów, Podhajce,

Korezyny, Dębicy o uznanie tych gmin za miasta, względnie za miasteczka.

Sprawozdawca poseł Fruchtman odczytuje sprawozdanie w powyższym przedmiocie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye gmin Łapanów, Dolina, Bolechów, Podhajce, Korezyna i Dębica (l. s. 1.079, 1.152, 1.187., 1.186., 614 i 927) odstępuje Sejm c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 29. Listopada b. r. o godzinie 10. rano z porządkiem dziennym odczytanym w Izbie przez sekretarza p. Stanisława Jędrzejowicza.

Koniec posiedzenia o godzinie 11. min. 30 w nocy.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

St. Jędrzejowicz w. r.

Teliszewski w. r.